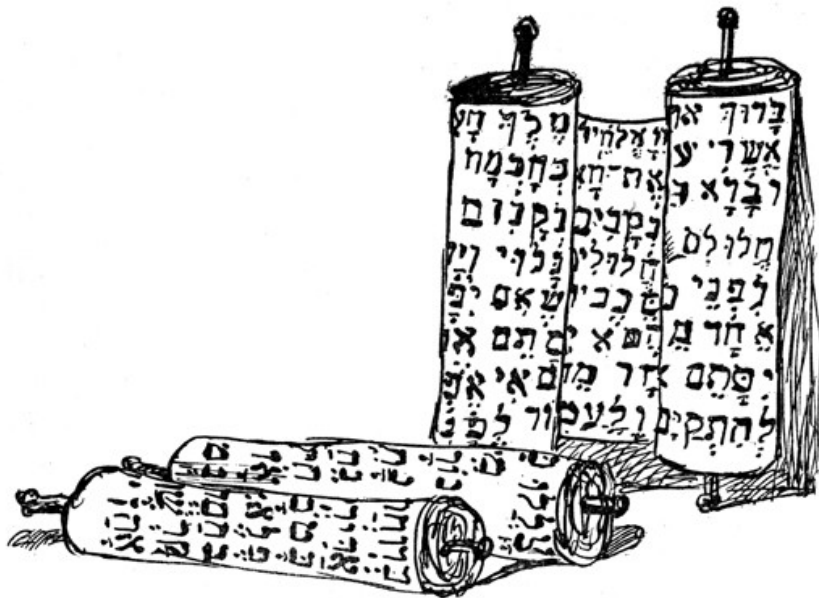

Zeven dagen zult gij arbeiden?

Wet, vlees en geest

R. Brinkman, Stg. BTO Yarah

Zeven Dagen Per Week

Inleiding.....	4
Wat een raar begin.....	6
De “24/7” Economie.....	7
Wie was Mozes?.....	17
Scheppingsverhaal.....	17
De Wet van Mozes.....	19
Zeven dagen zult gij arbeiden?.....	20
De stinkgoden.....	21
Het einde van de traditionele kerken.....	23
Een 'andere' kerk!.....	25
Meer, meer, meer!.....	26
We moeten er klaar voor zijn!.....	28

Alle rechten © voorbehouden, januari 2015

Stg. Bijbels & Theologisch Onderwijs 'Yarah'

Postbus 113

9800 AC Zuidhorn

<http://www.yarah.nl>

Inleiding

Ezechiël 14:1-11

1 Daarop kwamen er mannen uit de oudsten van Israël naar mij toe en gingen vóór mij zitten. 2 Toen kwam het woord van de HEERE tot mij: 3 Mensenkind, die mannen hebben hun stinkgoden in hun hart doen opkomen en hebben het struikelblok van hun ongerechtigheid vóór zich gezet. Zou Ik Mij dan werkelijk door hen laten raadplegen? 4 Spreek daarom met hen, en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Iedere man uit het huis van Israël die zijn stinkgoden in zijn hart doet opkomen en het struikelblok van zijn ongerechtigheid vóór zich zet en dan naar de profeet toe komt, Ik, de HEERE, zal hem als hij komt met de veelheid van zijn stinkgoden, Zelf antwoord geven, 5 om het huis van Israël in hun hart te grijpen, omdat zij allemaal door hun stinkgoden van Mij vervreemd zijn. 6 Zeg daarom tegen het huis van Israël: Zo zegt de Heere HEERE: Bekeer u, keer u af van uw stinkgoden en keer uw gezichten af van al uw gruweldaden. 7 Voorzeker, iedere man uit het huis van Israël en uit de vreemdelingen die in Israël verblijven, die zich van achter Mij afwendt, zijn stinkgoden doet opkomen in zijn hart en het struikelblok van zijn ongerechtigheid vóór zich zet, en naar de profeet toe komt om Mij door hem te raadplegen – Ik ben de HEERE, door Mij zal hem antwoord gegeven worden.

8 Ik zal Mijn aangezicht tegen die man zetten en zal hem tot een spreekwoordelijk teken stellen en hem uitroeien uit het midden van Mijn volk. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben. 9 Wanneer een profeet zich laat misleiden en een woord spreekt, zal Ik, de HEERE, die profeet Zelf misleiden, Mijn hand tegen hem uitstrekken en hem wegvagen uit het midden van Mijn volk Israël. 10 Dan zullen zij hun ongerechtigheid dragen. Zoals de ongerechtigheid van de vrager, zo zal de ongerechtigheid van de profeet zijn,

11 opdat het huis van Israël niet weer van achter Mij vandaan zal afdwalen en zij zich niet weer zullen verontreinigen met al hun overtredingen. Dan zullen zij Mij tot een volk zijn en Ík zal hun tot een God zijn, spreekt de Heere HEERE.

In dit gedeelte zien we dat een volk krijgt wat het verdient; volg je andere goden, dan wordt dat het struikelblok voor jezelf waar je over gaat 'vallen'; de afgoderij laat een mens afdwalen van God. Daarom zegt de Here: Bekeer je daar van en van hun gruweldaden.

Want – zoals de tekst ook zegt: als een profeet, oftewel een geestelijk leider, zichzelf laat misleiden hierdoor dan zal uiteindelijk “de Here hem misleiden” oftewel toestaan dat deze persoon misleid wordt.

Ik begin hier mee omdat we tegenwoordig *ook de afgoden achterna gaan* als maatschappij en ook, helaas, als gelovigen. De oudsten dóen wel alsof ze de leiding van de Here zoeken, maar in hun hart zijn hun afgoden de heersers; hun denken en doen wordt daar door bepaald. En daarom zal de Here God zichzelf niet anders openbaren aan hen dan als hun rechter en hen géén leiding geven en zichzelf niet laten raadplegen door ze.

In de vertaling staat dat het 'stinkgoden' zijn. Ik vind het een mooi gevonden vertaling, maar ik ken geen andere vertalingen waar het zo vertaald is.

In de Bijbel met Kantekeningen echter vond ik een verwijzing naar **Ezechiël 6:4, 5**. Ook daar worden de afgoden 'stinkgoden' genoemd in de HSV.

In de Statenvertaling worden het 'dreckgoden' genoemd. De kanttekeningen zeggen hier:

“In de Hebreeuwse tekst worden de afgoden genoemd met een bijzonder verachtelijke naam, die men óf tot 'steenblok' [struikelblok] óf tot 'uitwerpselen' herleiden kan. De SV doet het laatste en spreekt hier en op de 38 andere plaatsen, waar het bij Ezechiël voorkomt, en op de overige 8 plaatsen waar het elders in het O.T. voorkomt van *dreckgoden*”.

De .NET-bijbel zegt in zijn commentaar het volgende:

“In 39 van de 48 plaatsen waar dit woord (Strong's: gilluwl <01544>) voorkomt in het Hebreeuws worden gevonden in Ezechiël”

[H01544](#)¹

גלול

afgoderij, afgoden, drekgoeden, afgodsbeelden,
drekgoden, afgodendienst

God acht deze dienst aan de afgoden dus, plat gezegd, gelijk aan het dienen van 'uitwerpselen'.

Wij zouden zeggen: het zijn *poep-goden, viezigheid, uitwerpselen* → iets waar je absoluut niet mee geassocieerd wilt worden. En dat was wat God zag in hun hart; in het verborgene dienden zij zaken die niet meer waard waren dan uitwerpselen in de ogen van God. Zou Hij, de Heilige God van Israël, zich willen inlaten met mensen die zó veel viezigheid in hun hart toelaten?

Daarom zegt God in vers 4

“Iedere man uit het huis van Israël die zijn stinkgoden in zijn hart doet opkomen en het struikelblok van zijn ongerechtigheid vóór zich zet en dan naar de profeet toe komt, Ik, de HEERE, zal hem als hij komt met de veelheid van zijn stinkgoden, Zelf antwoord geven”

Oftewel: waar je mee omgaat wordt je mee besmeurd; letterlijk: God zal antwoorden met wat er in hun hart leeft; zij dienen de 'stinkgoden'? Dan zal hij niet anders dan 'stank' over hun uitgieten.

Wat een raar begin

Een beetje een raar onderwerp misschien, een vreemd gedeelte, om een Bijbellezing of studie mee te beginnen wellicht. Maar ik hoop dat in de loop van deze studie duidelijk zal worden waarom we hiermee begonnen.

¹ <http://www.bijbelaantekeningen.nl/bn/#View=Dict&Dict=H01544>

De “24/7” Economie

Een tijdje gelezen las ik in een online editie van de krant The Irish Examiner² het volgende:

Just recently the Federal Administrative Court ruled that working in call centres and video rental stores should not be permitted on Sundays. I want to say: Thank God. He made enough time. Let's use it wisely, especially on Sundays.

Er was recent een wetsvoorstel ingediend in Ierland om callcenters³ en winkels waar je DVD's e.d. kan huren ook op zondag open te stellen. Het voorstel werd niet geaccepteerd.

In Ierland is het heel normaal dat winkels open zijn op zondagen. Men kent daar geen zondagssluiting zoals wij die kennen of Duitsland. De schrijfster, Mareike Graepel – een in Ierland levende Duitse vrouw – zegt veelbetekenend: “Dank God. Hij heeft genoeg tijd gegeven. Laten wij die wijs gebruiken, vooral op zondag”.

Heel veel landen kennen geen zondagssluiting. Wij kennen dit wel. Dit is één van de overblijfselen uit de Reformatie; op zondag zijn de meeste winkels en andere bedrijven dicht. Dit heeft een aantal onmiskenbare voordelen. Zo is er daardoor bijvoorbeeld de gelegenheid voor kerken en gemeenten om samen te komen op de zondag. Zouden alle bedrijven 24/7 de deuren open hebben, dan is een samenkomst zo goed als ondoenlijk omdat de meeste bezoekers eenvoudigweg niet kunnen komen omdat ze moeten werken.

Recent echter zijn er ook op dit gebied in Nederland steeds meer verruimingen. Zo is in Groningen, en vele andere steden, de zondagssluiting onder vuur komen te liggen.

2 <http://www.irishexaminer.com/lifestyle/features/why-have-the-irish-sold-off-their-sundays-for-shopping-301351.html>

3 Een zeer belangrijke bron van werkgelegenheid en inkomsten in Ierland!

Naast de koopzondag is er sinds 1 december 2014⁴, zo las ik, sprake van dat *alle* winkels op zondag open mogen zijn.

Aanjagers hiervan zijn uiteraard de koopzondagen én de verruiming van de openingstijden van de supermarkten geweest. Want: als de supermarkten *élke* zondag open mogen zijn, dan is er geen reden om niet ook andere winkels elke zondag open te laten zijn omdat in veel supermarkten producten verkocht worden die andere winkels ook aanbieden

Een ondernemer over de koopzondagen

(rechtsongelijkheid). Men hoopt daarmee als ondernemer meer omzet te genereren. Dit is niet juist.

Uit meerdere onderzoeken is gebleken dat ondanks de koopzondagen de omzetten van winkels sinds 2010 gedaald zijn. Uit een onderzoek in Leiden, door de ChristenUnie⁵ uitgevoerd, bleek dat 2/3e van de winkeliers *tégen* een verruiming van het aantal koopzondagen was, en 38% van de ondernemers zelfs helemaal of gedeeltelijk er vanaf wil.

Uit het onderzoek bleek ook dat 64% van de ondernemers aangaf dat er *géén* sprake is van een (netto) omzetstijging door de koopzondagen. Toch schermen bijvoorbeeld de voorstanders, 'zakenkringen' en 'handelsverenigingen', vaak met een verwachte omzetstijging van “wel 10%”⁶.

Dat is, in het meest gunstige geval, een bruto stijging waarbij men de lastenstijging buiten beschouwing lijkt te laten maar bovenal is het een door angst ingegeven gewenste prognose; men is bang dat wanneer anderen *wél* de winkel open hebben, en dus “meer” publiek trekken, zij er *niet* van profiteren. De ondernemers die het meeste lijken te profiteren van de koopzondag zijn de horeca-bedrijven.

4 <http://www.koopzondagen.net/koopzondag/Groningen.html>

5 Enquête koopzondagen, ChristenUnie, Leiden (niet gedateerd)

6 <http://www.groningencityclub.nl/index.php/component/k2/item/376-%E2%80%98koopzondagen-zullen-zorgen-voor-omzetstijging-tot-tien-procent%E2%80%99>

Hoe het ook zij – ondernemers willen het vaak, in eerste instantie. Zeker de grootwinkelbedrijven. De kleinere zelfstandigen willen het vaak niet. De cijfers zijn daarbij vaak veel minder rooskleurig dan men in eerste instantie hoopte.

Bezwaren komen er vaak, zo lijkt het, alleen maar uit 'bevindelijke' kring wegens het 'schenden van de zondagsrust'. Dit is echter een argument waar de maatschappij tegenwoordig geen boodschap meer aan heeft; we leven in een gesecculariseerde wereld en we kunnen daarom dit argument ook niet aanvoeren. Het is eenvoudigweg niet (meer) geldig voor deze maatschappij.

Zondagsheiliging?

Persoonlijk ben ik geen voorstander van de '24-uurs-economie'. Ben ik (dan) iemand die vasthoudt aan 'de wet'? Die was toch voor Israël? Wij hoeven ons --zo hoor ik vaak-- zeker als "evangelische gelovigen" (waar ik mij toe reken) toch niet te houden aan de *zondagsheiliging*, al helemaal niet omdat dat de 7e dag niet is?

Zoals sommigen dan zeggen: "Als je dan al een dag wilt houden, hou dan de sabbat!". Het aantal "*christelijke sabbatsvierders*" en "Messiaanse gemeenten" (welke grotendeels of zelfs volledig bestaan uit niet-Joden) in Nederland neemt dan ook langzaam maar zeker toe.

Paulus schrijft over het houden van een dag:

Romeinen 14:5-6

'Deze [immers] stelt de ene dag boven de andere, gene stelt ze alle gelijk. Ieder zij voor zijn eigen besef ten volle overtuigd. Wie aan een bepaalde dag hecht, doet het om de Here, en wie eet, doet het om de Here, want hij dankt God; en wie niet eet, laat het na om de Here en ook hij dankt God.'

En ook lezen we

Kolossenzen 2:16-17

‘Laat dan niemand u blijven oordelen inzake eten en drinken of op het stuk van een feestdag, nieuwe maan of sabbat, dingen, die slechts een schaduw zijn van hetgeen komen moest, terwijl de werkelijkheid van Christus is.’

Paulus wijst hier duidelijk op de *Joodse feesten en dagen*. Met andere woorden: het 'houden van een dag', zelfs de sabbat, is geen verplichting voor de mens. Laat staan de 'zondag' die immers nergens wordt genoemd *in die zin*.

Ik voel me dan ook in het geheel niet schuldig als ik, in het kader van het werk voor mijn eigen bedrijf -*welke een 24/7 beschikbaarheid eist van de systemen*- of overwerk voor mijn (voormalige) werkgever op een zondag werk. Toch geef ik er uiteraard wel de voorkeur aan om op zijn minst één dag per week niet te hóeven werken.

Sabbat vieren?

Ik hecht niet aan de dag zelf. En de sabbat vieren doe ik ook niet; immers: de sabbat was toch ingesteld voor Israël? En ik behoor niet tot dat volk.

Omdat ik weet dat veel mensen mij dit kwalijk nemen als ik dit zo stel ga ik hier dieper op in.

Tijdens het Apostelconvent ^{Hand. 15:1-31, vgl. ook Hand. 11} hadden de apostelen besloten de 'heidene' niet lastig te vallen met het opleggen van de Wet van Mozes. Zoals Paulus in dit verband dan ook opmerkt is het *slechts een schaduw* van wat ging komen en van “de werkelijkheid van Christus”.

De sabbat maakt integraal onderdeel uit van de **Wet van Mozes**. Als de heidene daarom gezegd wordt dat zij zich niet aan de besnijdenis of willekeurig welke andere religieuze, Joodse, verplichting dan ook hoeven te houden dan ook niet de sabbat.

Het was in de toenmalige heidense maatschappij ook volstrekt onhaalbaar die regel na te leven voor een heiden.

Niet alleen de Joodse feestdagen en tijden hoefde men als heiden niet meer houden, ook de heidense feesten moest men ook niet meer houden. In Galaten schrijft Paulus daar over:

Galaten 4:6-11

‘En dat gij zonen zijt – God heeft de Geest zijns Zoons uitgezonden in onze harten, die roept: Abba, Vader. Gij zijt dus niet meer slaaf, doch zoon; indien gij zoon zijt, dan zijt gij ook erfgenamen door God. Maar in de tijd, dat gij God niet kent, hebt gij goden gediend, die het in wezen niet zijn. Nu gij echter God hebt leren kennen, ja, meer nog, door God gekend zijt, hoe kunt gij thans terugkeren tot die zwakke en armelijke wereldgeesten, waaraan gij u weder van meet aan dienstbaar wilt maken? Dagen, maanden, vaste tijden neemt gij waar. Ik vrees, dat ik mij wellicht tevergeefs voor u ingespannen heb.’

Men keert terug tot de 'zwakke en armelijke wereldgeesten', die eisten dat je allerlei vaste tijden en feestdagen hield.

Een voorbeeld, tegenwoordig nog steeds bekend, is het zaaien van sommige gewassen bij bepaalde maanstanden. Dat was puur bijgeloof maar wordt bijvoorbeeld in het 'ecologisch tuinieren' nog volop toegepast⁷.

Dus zowel de Judaïstische feesten en apart gezette dagen als de heidense feesten en dagen zijn voor de wedergeboren Christen niet 'heilig' als in: “apartgezet”, “een heilig moeten vieren” dan wel een “verplicht nalaten van arbeid”.

⁷ De claim, om het 'wetenschappelijker' te maken, is dat de maanstand het grondwater beïnvloed. Dit is niet zo, het grondwater wordt bijvoorbeeld in Nederland beheerst op een zeker peil gehouden door de waterschappen.

Al sinds de schepping!

Nu zijn er die claimen: “Ja, maar het houden van de sabbat is van vóór de Wet van Mozes, het is iets wat we al sinds de schepping moeten houden”.

Zij verwijzen hierbij naar het scheppingsverhaal, *citaat*:

“Toen God de wereld geschapen had, rustte Hij - ‘Toen God op de zevende dag het werk voltooid had, dat Hij gemaakt had, rustte Hij op de zevende dag en heiligde die, omdat Hij daarop gerust heeft van al het werk, dat God scheppende tot stand had gebracht.’ Vanaf het allereerste begin wordt de zevende dag door de Almachtige apart gezet. God zelf heeft bepaald dat de zevende dag bijzonder zou zijn, anders dan de voorgaande zes”.⁸

De NET.notes zeggen over Gen. 2:3 dat het meestal vertaald wordt met “iets apart zetten, heiligen” maar letterlijk, in de context, betekent “anders makende” of “anders gemaakt”:

¹ **tn** The verb is usually translated “and sanctified it.” The Piel verb **שָׁבַע** (*qiddesh*) means “to make something holy; to set something apart; to distinguish it.” -- On the literal level the phrase means essentially that God made this day different. But within the context of the Law, it means that the day belonged to God; it was for rest from ordinary labor, worship, and spiritual service. The day belonged to God.

We moeten dus wel twee dingen zien:

1. God rustte op die dag, deze dag was daardoor *anders (different)* dan de andere dagen daarmee – het was “Zijn” dag, waarop Hij rustte van Zijn werk;
2. in de **context van de Wet van Mozes** wordt het een dag die God toebehoort *en het volk onderscheidt van de andere volken* doordat zij deze dag 'vierden' *door geen arbeid te verrichten*.

⁸ <http://www.waaromdesabbat.nl/>

Vanaf de schepping?

Werd er na de schepping door de mensheid vervolgens elke zaterdag een *shabbath* (= rust) gehouden? Werd dat een wet, vanaf dat moment voor Adam en Eva?

We moeten ons beseffen dat tussen de schepping en het moment dat de Wet op de Sinai werd gegeven een periode van **minimaal 2400 à 2500 jaar** voorbij is gegaan.

Tevens moeten we ons beseffen dat de Wet van Mozes zegt:

Exodus 34:21 (HSV)

Zes dagen moet u arbeiden, maar op de zevende dag moet u rusten (*shabbath*). Ook in de ploegtijd en in de oogsttijd moet u rusten (*shabbath*).

Als eerste opmerking: de 'sabbat' is dus geen dag, maar *het woord voor rusten*.

Het ritme dat gesteld wordt is: zes dagen werken, de zevende rusten. Wélke dag dat is, wordt niet eens genoemd maar dit is voor de joden de laatste (rust)dag van de week geworden.

De volgende dag was de 'eerste der week', de eerste werkdag. Voor Christenen, ook de Christenen of zelfs met náme de Christenen uit de Joden, werd al snel de 1e dag der week een dag waarop zij samenkwamen. Dit uit praktische overwegingen want: op de sabbat mocht men niet reizen anders dan voor de Joodse samenkomst.

Wilden ze als Christenen, als Christen Joden, bijeen komen, dan moest dat – als dat niet in de synagoge of Tempel kon – op een andere dag. Los daarvan was deze dag (tegenwoordig de Zondag) ook de dag waarop de Here Jezus opstond.

Wanneer we kijken naar de geschiedenis van de wereld tussen schepping en wetgeving zien we dat in die periode van **2,5 duizend jaar** niet gesproken wordt over de Wet, laat staan over de sabbat.

Dat heeft z'n redenen:

1. in de eerste periode, van de Hof van Eden, was er geen sprake van een zesdaagse werkweek; de mens hoefde niet te werken voor zijn dagelijks brood, laat staan om de economie draaiende te houden. We hebben geen idee hoe lang deze periode heeft geduurd. De periode in de Hof was in feite één grote sabbat – zij leefden van wat de door God geschapen natuur hun rijkelijk aanbood!
2. in de periode er na rekende de mens in zijn algemeenheid niet met God (met de zondvloed als gevolg) en onder de navolgende periode, onder de noachitische 'wet', was er ook geen sprake van een sabbat.

De Noachitische Geboden zijn als volgt verwoord door de rabbijnen:

1. Gebod om rechtvaardigheid te betrachten;
2. Verbod om de Schepper te vervloeken of Zijn Naam te gebruiken of om (iets van) het geschapene te vervloeken;
3. Verbod op afgoderij;
4. Verbod om te doden;
5. Verbod op onzedelijkheid;
6. Verbod om te stelen of iemand te ontvoeren;
7. Verbod op het eten van het vlees van een nog levend dier.

De sabbat komt hier niet in voor. We kunnen dus zonder meer concluderen dat de mens de '*shabbath*', de rust, niet in ere hield en dat het ook geen verplichting was dit te doen. Zelfs de rabbijnen hebben dit nooit zo gesteld of geconcludeerd.

Ook van de aartsvaders en stamhouders van het Israëlitische volk, Abraham, Izak en Jakob, is niet bekend of en hoe zij een eventuele sabbat hielden.

Aangezien het niet vermeld is, ... was het kennelijk voor de Here God niet belangrijk of zij dit wel of niet deden.

Toch zijn er christenen die beweren dat we de sabbat moeten houden. In mijn optiek is dit, zoals vorenstaand wel duidelijk is geworden, onmogelijk voor een christen. Het heeft nooit gehoord bij de heidenvolken en hoort ook nu dus niet bij ons. Als je geen jood van geboorte bent kun je simpelweg de sabbat niet “vieren”. Het heeft ook nooit gehoord bij het volk Israël vóóordat het als een gebod werd ingesteld.

Eén van de meest absurde stellingen die men meent te moeten poneren op dat gebied, die ik vond, was deze:

Abraham hield Gods geboden 430 jaar voordat zijn nakomelingen de berg Sinai bereikten. LEES HET IN UW EIGEN BIJBEL! Genesis 26:5 omdat Abraham naar Mij geluisterd en mijn dienst in acht genomen heeft: mijn geboden, mijn inzettingen en mijn wetten. GOD spreekt hier en Hij verklaart waarom Hij die grote beloften aan Abraham deed. ABRAHAM HIELD DUS GODS SABBAT! ⁹

Dan moeten we toch maar even kort kijken hoe dit zit in Gen. 26:5.

Inderdaad luisterde (shama` <08085>) of gehoorzaamde Abraham (aan) de stem van God. Het woord Shama of Shema kennen we ook: het “Shema Israël”
– Hoor Israël, Deut. 6:4.

(Afb. rechts: het Shema bij de Knesset)

De Geboden => mitsvah <04687>.

Wetten => towrah <08451>

⁹ <http://www.home.zonnet.nl/gemeente.van.god/sabbat.html>

Het lijkt dus bij een oppervlakkige beschouwing waar te kunnen zijn dat Abraham de Torah, de Wet, al kende.

Maar als we de Bijbelcommentatoren er op na slaan, vertellen die iets heel anders.

Vert – De taal in dit vers is duidelijk een interpretatie aangezien Abraham deze wetten allemaal niet had of kende. De gebruikte termen zijn aanduidingen voor delen van de wet van Mozes en veronderstellen het bestaan van de wet. Sommige rabbijnse opvattingen concluderen dat Abraham de gehele wet vervuld had voordat het werd gegeven (zie m. Qiddushin 04:14). Sommige geleerden beweren dat dit verhaal alleen kan zijn geschreven nadat de wet werd gegeven (C. Westermann, Genesis, 2: 424-25). Maar de eenvoudigste verklaring is dat de verteller (Mozes) duidde op Abrahams gehoorzaamheid door het gebruik van termen waarmee de Israëlieten bekend waren. Op deze manier beeldt hij Abraham als het model van gehoorzaamheid aan Gods geboden uit, wiens voorbeeld Israël zou moeten volgen..¹⁰

Daar komt nog iets bij; de toenmalige 'wetten', in de tijd van Abraham, en geboden waren 'de Wet van het Geweten', het geweten dat verantwoording aan God schuldig was.

Goed – wie dus bij sommige Rabbijnen te rade wil gaan, kan dus tot bepaalde conclusies komen en zelfs beweren dat Abraham een 'voorkennis' van de Wet van Mozes had en alle wetten hield. We kunnen eenvoudig vaststellen dat dit niet het geval was want: Abraham hield de offerdienst niet, er was geen priesterdienst, er was geen sprake van een Tempel etc.

Als Abraham de wet al hield, was dat in zéér beperkte mate – alleen al vanwege de praktische problemen die er ontstaan als je dit soort beweringen doet moeten we het terzijde schuiven.

¹⁰ <http://classic.net.bible.org/verse.php?book=Gen&chapter=26&verse=5#>

Waarom wordt dan in het scheppingsverhaal de sabbat genoemd, kun je je afvragen.. de voornaamste reden is dat de schepping een verhalende weergave is, samenvattend, van het werk van God.

In de context van de Wet van Mozes haalt Mozes dit aan en zegt: deze dag is door God uitgekozen als dag om te rusten, het is voor jullie, **Israël**, ook een rustdag. Sterker nog, het is een dag waarop je niet mag werken – dit, omdat zij het uitverkoren volk waren die in leven en leer een beeld moesten geven van God's werk. Zij waren daartoe geroepen.

Christenen die de sabbat vieren, en 'uit de heidenvolken zijn', stellen zich daarmee op de plaats van Israël, van de Joden. Immers; zij willen (die plaats van de uitverkoren) 'beelddrager' van God innemen, dit worden, en dit is onjuist en in mijn ogen zelfs verwerpelijk.

Wie was Mozes?

De eerste vijf boeken van de Bijbel zijn samengesteld door Mozes. Vaak wordt hij de 'schrijver' er van genoemd maar voor een groot deel bestonden er al geschriften en klei-tabletten. Er was al geschiedschrijving.

Wat Mozes deed was dus een verzameling samenstellen, onder God's leiding, van historische verhalen over God en de mens en de relatie tussen hen – voor zover dit relevant was voor Israël én ons uiteraard. Ik heb over het leven van Mozes in Midian, bij zijn schoonvader, jaren geleden al eens een uitgebreide lezing gegeven waar Jethro duidelijk als priester naar voren kwam en dienaar van God. Mozes heeft bij hem veel kennis opgedaan over God en over de geschiedenis van Zijn volk.

Scheppingsverhaal

Het scheppingsverhaal is dan ook geen wetenschappelijke verhandeling over hoe de mens ontstaan is. Het geeft slechts een korte samenvatting van het scheppende werk van God. Van belang voor de gelovige is: God sprak, en het was er. Discussies over 7 dagen van 24 uur, theïstische evolutie, Intelligent Design, enz, enz. ik ga ze niet aan. Het is zinloos, en onbelangrijk.

Als de Here God dat allemaal belangrijk had gevonden had Hij ons wel een wetenschappelijke verhandeling geopenbaard van een paar duizend pagina's over het ontstaan van de aarde, de flora en fauna, de mens, enz. Maar dat is helemaal niet van belang.

Van belang is dit: de mens was een creatie van Godswege, zondeloos en perfect. Hierin is dus geen enkele ruimte bij mij voor evolutionisme of andere tegenstrijdige opvattingen. De mens kwam in opstand tegen zijn Schepper; en waarom? Omdat hem iets voorgehouden werd, een opvatting, een gedachte, waar hij 'verliefd' op werd: gelijk worden aan God. Alles weten en kennen! Die opstandigheid, die ongehoorzaamheid, leidde er toe dat de mens zijn grote zonde deed en handelde uit die opstandigheid.

Wanneer je het scheppingsverhaal gaat gebruiken voor het onderbouwen van een gedachte dat we als Christenen de sabbat moeten vieren, of andere opvattingen, dan heb je dus de kern van het verhaal niet begrepen. Die kern is namelijk niet anders dan dit: God maakte **een perfecte schepping**, de mens verwierp dat. Ik kan het me zo vaak niet voorstellen. En toch doen we het zelf ook! We hebben die zonde niet zomaar automatisch meegekregen in onze genen. We leven zelf immers ook een leven verwijderd van God als we Hem niet erkennen en aanroepen. Doe je dat niet, dan verwerp je Hem. En leef je dus in die “erfzonde”: verwerping van God.

Het is dus eigenlijk heel simpel → de directe omgang die de mens had met God werd verbroken. Zijn nakomelingen konden die omgaan dus niet meer automatisch krijgen bij geboorte **maar moeten deze omgang zoeken**.

Jeremia 29:13 zegt

“U zult Mij zoeken en vinden, wanneer u naar Mij zult vragen met heel uw hart”.

Dat is de voorwaarde; God zoeken en dan zal Hij zich laten vinden.

De Wet van Mozes

Wanneer Mozes de Wet geeft aan het volk, geeft hij hen dus illustraties vanuit de geschiedenis door de Schepping aan te halen en te stellen dat dit voor hen een Wet is: het houden van de dag van God.

Het aanvaarden van de Wet zorgde er voor dat zij een verbond met God hadden en de erfzonde door de dienst aan God door hen, als volk, **werd 'uitgeschakeld'**. Iedere Israëliet werd vanaf dat moment immers **geboren binnen het verbond dat God met hen gesloten had**.

Daarom is het ook **zinloos** als Christenen proberen ook maar iets van die wet te volgen. Want:

1. die Wet is voor Israël en diende een specifiek doel. Zij waren immers het verbondsvolk en dit verbond zorgde er voor dat zij een relatie met God konden onderhouden vanaf hun geboorte;
2. als je de wet volgt kan dat alleen als dat een geldende wet is. De wet is echter niet meer geldig. Maar, zegt men dan, de Here heeft zélf gezegd:

“Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen; Ik ben niet gekomen om die af te schaffen, maar te vervullen” (Mt. 5:17)

Dat is correct. En Hij hééft deze vervuld. Daarbij: sinds wanneer is die wet dan geldig voor ook maar iemand buiten Israël?

3. de wet is nooit gegeven aan andere volken. Alléén het volk Israël diende de wet te volgen. Met andere woorden: als heiden je onderwerpen aan de wet is volstrekt zinloos gedrag, het zal je niets verder helpen.

Die wet kon echter ook niet voorkomen dat de Joden steeds maar weer van God afdwaalden; zij braken de wet en leefden in zonde; dienden de 'stinkgoden' in hun hart terwijl ze uitwendig God dienden.

Daarom ook concludeert Paulus in Romeinen 3 over de Wet het volgende

Romeinen 3:19-28

19 Wij weten nu dat alles wat de wet zegt, zij dat spreekt tot hen die onder de wet zijn, opdat elke mond gestopt wordt en de hele wereld doemwaardig wordt voor God. 20 Daarom zal uit werken van de wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd worden. Door de wet is immers kennis van zonde. 21 Maar nu is zonder de wet gerechtigheid van God geopenbaard, waarvan door de wet en de profeten is getuigd: 22 namelijk gerechtigheid van God door het geloof in Jezus Christus, tot allen en over allen die geloven, want er is geen onderscheid. 23 Want allen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God, 24 en worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus. 25 Hem heeft God openlijk aangewezen als middel tot verzoening, door het geloof in Zijn bloed. Dit was om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen vanwege het voorbij laten gaan van de zonden die eertijds hadden plaatsgevonden onder de verdraagzaamheid van God. 26 Hij deed dit om Zijn rechtvaardigheid te bewijzen nu in deze tijd, zodat Hijzelf rechtvaardig is én rechtvaardigt degene die uit het geloof in Jezus is. 27 Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door welke wet? Van de werken? Nee, maar door de wet van het geloof. 28 **Wij komen dus tot de slotsom dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt zonder werken van de wet.**

Alléén door het geloof wordt de mens gerechtvaardigd. Sabbat, Joodse Feesten, De Wet lezen, .. het dient geen enkel ander doel dan je eigen vlees 'bevredigen'.

Zeven dagen zult gij arbeiden?

De vraag die voorligt is dan: “Moeten we dan gewoon meedoen in de 24-uurs-economie”? Moeten we als Christenen gewoon meedoen met de wereld om ons heen? Moeten we ons er niet tegen verzetten?

Moeten we dan niet juist een “gij geheel anders” aannemen en juist de sabbat of zondag nadrukkelijker gaan vieren?

Zoals eerder al aangegeven heeft het feit dát we de zondag als (algemene) rustdag hebben in ons land en vele landen om ons heen een groot voordeel. We zijn daardoor in de gelegenheid om als kerken en gemeenten samen te komen rondom Gods Woord.

Ik ben er zeker geen voorstander van om mensen als machines in te zetten. Veel economen zien het wel zo: een bedrijf heeft als (productie)middelen: kapitaal, mensen en machines. Waarbij men het liefst de mensen zoveel mogelijk door machines vervangt of om kapitaal te sparen of meer te verdienen werk door goedkopere arbeid laat uitvoeren in een land ver weg.

Een mens kan niet zeven dagen per week werken; dat houdt niemand vol. Daarom ook dat de werkweek in ons land vijf dagen is. Dat is een door werknemers met moeite verworven recht. De nieuwe economische wind die waait heeft er toe geleid dat deze principes op de helling zijn gegaan.

We zullen er aan moeten wennen dat er op een dag in de nabije toekomst niet meer zoiets is als “een vrije zondag”, laat staan christelijke feestdagen – deze zijn goeddeels al verkwanselt aan de commercie. De bal is aan het rollen gebracht en gaat steeds sneller rollen.

De stinkgoden

Heel vaak hoor je de opmerking “Geld stinkt niet”. Maar het is wel ontzettend smerig, letterlijk en figuurlijk. Er is wel onderzoek naar gedaan en het is best schokkend! Een gemiddeld eurobiljet bevat maar liefst 11.000 bacteriën.. Dat is genoeg om, onder bepaalde omstandigheden, een infectie op te lopen en ernstig ziek te worden. Alleen al door de biljetten of munten zelf!

In geestelijke zin maakt geld, en vooral ***de liefde voor het geld*** mensen ook ziek.

In 1 Tim. 6:10 schrijft Paulus

“Want geldzucht is een wortel van alle kwaad. Door daarnaar te verlangen, zijn sommigen afgedwaald van het geloof, en hebben zich met vele smarten doorstoken.”

De **liefde** voor geld, de Philarguria (*[fil-ar-goo-ree'-ah]*, Strong's 5366) is in de bron een samengesteld woord, afgeleid van

- Philos → liefde, vriendschap ¹¹;
- Argos → zilver, glimmende of blinkende dingen ¹²

Als je kijkt naar het gedrag van mensen, lijken het wel eksters. Alles wat schijnt, blinkt, mooi is. Daar hebben we liefde voor. We zeggen wel eens bijv. over bepaalde zaken “het schittert in zijn ogen”.

Hoe belangrijk mensen geld wel niet vinden maakt de geschiedenis wel duidelijk. Er zijn heel wat oorlogen gevoerd met als wortel: geld. Veel mensen vertrouwen op geld, hun bezit. Ze doen er alles voor en aan om meer geld te verzamelen terwijl de Here Jezus zo duidelijk waarschuwt in

Matt. 6:19-21

19 Verzamel geen schatten voor u op de aarde, waar mot en roest ze verderven, en waar dieven inbreken en stelen; 20 maar verzamel schatten voor u in de hemel, waar geen mot of roest ze verderft, en waar dieven niet inbreken of stelen; 21 want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

Daarom ook stuurde de Here de discipelen als Evangelist uit zónder dat ze geld mee moesten nemen; ze moesten leren vertrouwen op God in hun dagelijkse behoeften ^{vgl. Lukas 9:3}. En niet vertrouwen op de 'aardse schatten'.

Uit liefde voor geld en het verzamelen van bezit (koopdrang, consumeren) heeft ons land dus ruimte, en een dag voor, de dienst aan God losgelaten.

¹¹ <http://www.bible-tools.co/lex/grk/view.cgi?number=5384>

¹² <http://www.bible-tools.co/lex/grk/view.cgi?number=696>

Dat zal steeds verder gaan. Het gaat niet om de dag zelf, nogmaals, maar om de gelegenheid die er straks mogelijk niet meer is.

Geld en koopdrang, consumptisme, is niet anders dan een drekgod, een stinkende afgod met allerlei kwalijke consequenties voor de maatschappij maar zeker ook voor ons, als gelovigen. Als Geld onze 'schat' is, onze lieveling en onze vriend, dan is ons hart daar ook; dan zullen wij God niet kunnen raadplegen, Hij zal ons dan niet antwoorden.

Het einde van de traditionele kerken

Het einde van de kerken in hun huidige vorm komt daarmee (ook) in het zicht. Juist de goedkoopste arbeidskrachten (jonge mensen) zullen in de weekenden gevraagd of geroosterd worden voor werk, zeker binnen commerciële

ondernemingen. Dat betekent dat in kerken de jongeren, voor zover ze al niet verdwijnen door andere redenen, en jonge gezinnen maar moeizaam de kerkdiensten meer kunnen bezoeken. Geen jonge ouders (gezinnen) in de dienst, dan ook geen kinderen.

Zijn winkels open, dan zullen ook ondersteunende diensten uiteindelijk meer beschikbaar moeten leveren zoals banken, callcenters (*de klantenservice van banken is bijvoorbeeld op zaterdag ook al bereikbaar!*), .. en wanneer die open zijn, moeten ook weer andere diensten opengesteld worden of meer beschikbaar leveren zoals bijvoorbeeld het openbaar vervoer (de zondagsregeling komt dan te vervallen), .. u kunt het plaatje zelf verder wel afmaken. Het één leidt tot het ander, een sneeuwbal-effect.

Persoonlijk denk ik daarom dat we binnen ca. 10 tot 15 jaar kerkelijke samenkomsten op de zondagochtend niet meer of nog slechts zeer moeizaam kunnen organiseren.

Misschien dat het nog iets langer duurt, maar we zien een enorme stroomversnelling; is zoiets één keer in gang gezet dan gaan de ontwikkelingen razendsnel. Het is een trein die in beweging is gekomen en niet meer te stuiten is.

Dit proces is niet te keren ténzij er in Nederland een grote opwekking zou komen want de 'christelijke identiteit' van ons land is verloren gegaan en we leven in een volledig geseclariseerde omgeving. Deze omgeving zal steeds minder tolerant zijn richting Christenen en op den duur hen geen enkel 'privilége' meer gunnen.

Jazeker – het loslaten van 'de zondagsheiliging' heeft daar mee te maken; maar daarvoor is er in de kern al iets misgegaan: het loslaten, als kerken in Nederland, van de Here Jezus heeft er toe geleid dat de kerken in hoog tempo leeg gelopen zijn. Het verloren gaan van de 'zondagsheiliging' is alleen maar het zichtbare gevolg daarvan. Het draagvlak voor een 'zondagsheiliging' is volstrekt verdwenen.

Een “*sabbat of zondag*” discussie is dan ook slechts een achterhoedegevecht en bestaat bij de gratie van de welwillendheid en tolerantie van de huidige maatschappij – en zoals we allemaal weten is deze flink tanende. Het is een **vleselijke discussie** waar alleen **vleselijke christenen** zich druk om maken. Het heeft geen enkele geestelijke meerwaarde.

Een 'andere' kerk!

Ik heb hiervoor uitgelegd wat het verschil is tussen geest en vlees. De kerk moet dan ook weer terug naar haar oorsprong. Petrus vertelde al wat de kerk, of beter: de gemeente, behoort te zijn:

1Petr 2:5-6

5 dan wordt u ook zelf, als levende stenen, gebouwd tot **een geestelijk huis**, tot een heilig priesterschap, om **geestelijke offers te brengen**, die God welgevallig zijn door Jezus Christus. 6 Daarom staat er in de Schrift: Zie, Ik leg in Sion een hoeksteen die uitverkoren en kostbaar is; en: Wie in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

De gemeente van Christus Jezus moet weer een *geestelijk huis* worden. Het dienen van God is immers, en ik val in herhaling, **een zaak van het hart**.

Het samenkomen op de zondag wordt steeds moeilijker gemaakt. En we gaan daarmee mogelijk terug naar de tijd van de eerste Christenen, die ook 'gewoon' zeven dagen per week werkten.

In het boek “Het Sportieve Leven van de Romeinen”¹³ lezen we bijvoorbeeld dat de gemiddelde onbemiddelde Romein **zeven dagen per week** moest werken om het hoofd boven water te houden. Men kende geen weekend. En de ouderen onder ons zullen nog wel weten dat het in Nederland nog niet zo lang geleden was dat mensen zes dagen per week werkten¹⁴.

De vrije zaterdag was een overwinning vanuit de **socialistische** arbeidersbeweging. Opvallend genoeg leidde dit tot **een toename van de consumptie**. Men had meer vrije tijd!

¹³ <https://books.google.nl/books?isbn=9087730063>

¹⁴ De vijfdaagse werkweek werd bij wet op 23 december 1960 ingevoerd.

De consumptiemaatschappij ontstond dus op het moment dat mensen méér vrije tijd kregen. Een regelrechte overwinning van het socialisme, al zou je dat niet denken. Meestal denken we aan het kapitalisme als we het hebben over kopen, verkopen, geld en goederen verzamelen.

Het Socialisme streeft namelijk naar het wegvallen van de verschillen tussen 'arm en rijk', iederéén moet geld en goederen hebben – eerlijk verdeeld weliswaar – en dus ook in de gelegenheid zijn te kopen en te consumeren. Dat zij zich niet druk maken over de vraag of daarmee Christenen geen gelegenheid meer hebben om hun dienst aan God te kunnen houden, zal hun een zorg zijn; sterker nog – de grondlegger van het Socialisme was een verklaard tegenstander van het geloof immers dat was “Opium voor het volk” (Karl Marx).

Meer, meer, meer!

Wat winkeliers hopen is dat met de invoering van een éxtra “consumptiedag”, de zondag, deze consumptie-maatschappij nóg groter zal worden en het geld glinstert ze vaak in de ogen. Dáárom is dit ook niet meer terug te draaien; het is nu een “verworven recht” aan het worden van de seculiere maatschappij en deze zal dit alleen maar verder willen uitbouwen.

Terug naar de Romeinen, die zeven dagen per week werkten. Hoe zou, in een dergelijke situatie, de heiden-gemeente samenkomen of zijn samen gekomen? Nog afgezien van de vervolgingen die af en toe uitbraken en het samenkomen bemoeilijkten? De Joden hielden hun sabbat in ere; ze gingen wanneer mogelijk naar de synagoges of anders naar een plaats aan het water waar ze konden bijeenkomen. Zij hadden binnen het Romeinse Rijk die rechten in het kader van hun religieuze opvatting. Maar de christenen, vooral zij die uit de heidenen waren? Die waren in de synagogen niet welkom en op zondagochtend konden zij ook *zeker niet* samenkomen.

We vinden in Handelingen er iets over.

Handelingen 20:6-12

6 Wij echter vertrokken na de dagen van de ongezuurde broden per schip van Filippi en kwamen binnen vijf dagen bij hen in Troas aan, waar wij zeven dagen verbleven. 7 En op de eerste dag van de week, toen de discipelen bijeengekomen waren om brood te breken, sprak Paulus hen toe, omdat hij de volgende dag wilde vertrekken; en hij liet zijn toespraak voortduren tot middernacht. 8 En er waren veel lampen in de bovenzaal waar zij bijeenwaren. 9 En een zekere jongeman, van wie de naam Eutychus was, zat in het venster en werd door een diepe slaap overmand, doordat Paulus zo lang sprak. Hij viel, door de slaap overmand, van de derde verdieping naar beneden en werd dood opgetild. 10 Maar Paulus ging naar beneden, wierp zich op hem, sloeg zijn armen om hem heen en zei: Maak geen misbaar, want zijn ziel is in hem. 11 En nadat hij weer naar boven gegaan was, brood gebroken en iets genuttigd had, en hij lang, tot het aanbreken van de dag toe, met hen gesproken had, vertrok hij zo. 12 En zij brachten de jongen levend mee en werden bovenmate vertroost. (HSV)

En wat zien we hier?

1. Ze waren in Troas, een havenstad in het tegenwoordige Turkije. Oftewel – bij een 'heidengemeente'.
2. De Gemeente komt samen op de eerste dag van de week. Niet op de sabbat, terwijl men er toen al wel was want zij verbleven er zeven dagen en dit was de laatste dag!
3. Ze kwamen samen voor de broodbreking. Het woord dat hier gebruikt wordt (k^{lao} <2806>) wordt over het algemeen gebruikt om het Avondmaal aan te duiden – oftewel er is zondermeer sprake van een samenkomst van de gemeente;
4. het was een dienst die 's avonds plaatsvond – er waren veel lampen in de bovenzaal.

Oftewel een bevestiging dat men op de zondag samen kwam, en niet op de sabbat, en dit ná werktijd deed.

We moeten er klaar voor zijn!

Ik geloof sterk dat wij de huidige generatie jongeren, maar ook ons zelf, moeten voorbereiden hier op: de kerk gaat veranderen want de maatschappij verandert. Het samenkomen rondom Gods Woord zal niet meer zijn zoals het was.

Een 'model' zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat volwassenen straks meer dan ooit in (kleine) huisgroepen in de avonduren samenkomen, of op andere momenten al naargelang het uitkomt, voor onderricht in Gods Woord; vervolgens zullen, als het bijvoorbeeld 's avonds moet zijn, **ouders- en grootouders er voor moeten zorgen dat de kinderen onderwezen worden.**

Dit betekent dat zij die nu jong zijn, en zij die nu jonge kinderen hebben, zich daar nu al op moeten voorbereiden. Is het, mochten we zo lang hier nog zijn, nu niet zo dan wel binnen enkele decennia.

De Gemeente van Christus Jezus moet weer een Geestelijk Huis worden. En dat is een 'huis' dat je niet (per definitie) vindt in kerkgebouwen of grote hallen; dat is een huis dat gevonden wordt in het hart van de gelovige(n).

Het gaat uiteindelijk ook niet om de vorm of het moment van samenkomen; het gaat er om wie we dienen in ons hart en waaróm we samen komen, namelijk: rondom het Woord van- en Dienst aan onze Here Jezus.